

Stockholms
universitet

Institutionen för pedagogik och didaktik

Den 2/9 2019

Studiehandledning

Pedagogik 1 HT19

Delkurs 3

Vetenskaplig teori & metod I

7,5hp

Kursansvarig: Anneli Öljarstrand

Lärare: Susanne Kreitz-Sandberg och Ulf Fredriksson

Kursadministratör: Ian Henshaw

Välkommen till kursen!

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet

Besöksadress:

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Institutionen för pedagogik
och didaktik

Frescativägen 54

Telefax: 08-15 83 54

106 91 Stockholm

www.edu.su.se

Detta är den första kursen av tre om vetenskaplig teori och metod som du läser inom ämnet pedagogik om du läser kurserna pedagogik I, pedagogik II och pedagogik III. Syftet med kursen *Vetenskaplig teori och metod I* är att du ska tillägna dig en grundläggande förståelse för olika forskningsansatser och centrala vetenskapsteoretiska och metodologiska begrepp med relevans för pedagogisk forskning.

I kursen introduceras vetenskapsteoretiska frågor om hur vetenskap i flera avseenden skiljer sig från "vardagskunskap" eller "common sense" – alltså sådant som vi tenderar att ta för givet i vardagen. I kursen introduceras också olika metodansatser – alltså olika sätt att erhålla kunskap – som är vanliga inom pedagogisk forskning. En angränsande fråga som tas upp är hur valet av metodansats påverkar vilken kunskap som är möjlig – eller inte möjlig – att erhålla. Ytterligare en hörnsten i kursen är att urskilja olika steg i en forskningsprocess och att värdera dessa olika steg med utgångspunkt i grundläggande kvalitetskriterier och forskningsetiska principer.

Tyngdpunkten i kursen kommer att vara på vetenskapsteoretiska förhållningsätt, forskningsdesign samt metoder för insamling och bearbetning av kvantitativa data; exempelvis lära dig utforma en enkät och prova på statistisk bearbetning av ett kvantitativt data-material.

Athena

I kursen används den digitala plattformen Athena för information kring uppgifter och eventuella schemaförändringar. Se därför till att du har tillgång till Athena innan du börjar kursen. All löpande information kommer att publiceras där. Om du behöver hjälp eller får problem med Athena kontaktar du it-supporten för studenter, se:

<https://www.edu.su.se/utbildning/studieinformation/athena/athena-1.440631>

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas du kunna:

- redogöra för och diskutera grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och kunskapsintressen
- redogöra för och diskutera vad som är en lämplig frågeställning, forskningsdesign och datainsamlingsmetod utifrån olika kunskapsintressen samt förstå vilka kvalitetskrav som kan ställas på forskningen
- identifiera och redogöra för kvantitativa såväl som kvalitativa datainsamlingsmetoder,
- identifiera en problemställning med relevans för pedagogikämnet och med den som utgångspunkt planera en enkätundersökning
- genomföra en grundläggande deskriptiv analys av ett datamaterial

Obligatorisk Kurslitteratur

Bryman, Alan. (2018). Samhällsvetenskapliga metoder. Malmö: Liber. (Valda delar, se litteraturhänvisningar i schema och kursupplägg)¹.

Eliasson, A. (2013). Kvantitativ metod från början. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur. 150 s

Fekjær, Silje Bringsrud (2017) *Att tolka och förstå statistik*. Malmö: Gleerups

Vetenskapsrådet (2017). God forskningssed. Texten finns att ladda ned via denna länk: <https://www.vr.se/analys-och-uppdrag/vi-analyserar-och-utvarderar/alla-publikationer/publikationer/2017-08-29-god-forskningssed.html>

Tillkommer: Vetenskapliga artiklar som läggs ut på Athena vid kursstart.

Tips!

Du införskaffar med fördel kurslitteraturen i god tid innan kursstart. Notera att du förväntas ha kommit igång med din läsning redan till första föreläsningen. Ett tips är att undersöka begagnatmarknaden, jämföra priser på nätet och kolla upp vilka studentrabatter som eventuellt gäller.

Kursens innehåll/upplägg

Vi har strävat efter att hitta former som innebär att undervisningen blir ett stöd för dig då du ska nå de förväntade studieresultaten i kursen. Under kursen används därför olika undervisningsformer som är aktiverande och involverar kursdeltagarna i de olika forskningsrelaterade frågor som behandlas. Undervisningen sker i form av föreläsningar och obligatoriska seminarier, workshop samt ett grupparbete + en datalabb (gruppexaminationer), som genomförs i *samma arbetsgrupper* som ni haft på delkursen innan. Kursen avslutas med en individuell salstentamen. Schema och läsanvisningar finns på TimeEdit.

Föreläsningar

Inledningsvis ges en föreläsning om vad som kännetecknar vetenskaplig kunskap och vad som karakteriserar olika forskningstraditioner. Vidare fokuserar föreläsningarna på forskningsdesign, problemformulering och kvantitativa forskningsansatser och datainsamlingsmetoder inom det pedagogiska forskningsfältet, samt på hur pedagogisk forskning kan värderas utifrån olika kvalitetsaspekter och forskningsetiska riktlinjer. Kursen ger också föreläsningar om enkätkonstruktion och statistiska grunder.

---

¹ Tidigare upplagor kan användas

Obligatoriska seminarier och workshops

I kursen ingår flera obligatoriska seminarier/workshopstillfällen som stöd för ditt lärande. Dessa är uppbyggda med utgångspunkt i kurslitteraturen och är tänkta att följa upp de föregående föreläsningarna. Du förbereder dig inför seminarierna genom att läsa den litteratur som anges i läsanvisningar från respektive lärare. Under seminarierna kommer du att få möjlighet att diskutera kurslitteraturen, både i en mindre grupp och med läraren. Seminarierna blir därmed det forum där du får möjlighet att lyfta och reda ut de funderingar, frågor eller svårigheter som du förknippar med kurslitteraturen. Till stöd för diskussionen kommer olika seminarieuppgifter och instruktioner till datalabben finnas tillgängliga på Athena. **Ni behåller samma seminariegrupper som ni haft på delkursen innan.**

Obligatorisk gruppuppgift

Ett av de examinerande momenten i kursen är en gruppuppgift, där ni praktiskt ska öva på att planera en undersökning med enkät som datainsamlingsmetod. Examinationen handlar om att löpande under kursen, i grupp, förbereda och planera en enkel enkätundersökning inkl. formulera ett syfte och relevanta frågeställningar samt förslag på enkätformulär på valfritt pedagogiskt tema, samt dokumentera arbetet i en "undersökningsplan" (se specifika instruktioner för "Gruppuppgift" på Athena). Förslagsvis kan ni inspireras av teori och pedagogiska fenomen från de inriktningar ni läst om på tidigare delkurser. För att stödja ert arbete med gruppexaminationen ingår en lärarledd workshop, då ni får hjälp med att formulera en forskningsfråga och att operationalisera denna till lämpliga enkätfrågor. **Ni genomför uppgiften i de arbetsgrupper som ni haft på delkursen innan.**

Obligatorisk "datalabb"

Ett centralt moment på kursen handlar om att praktiskt analysera ett redan insamlat datamaterial. Materialet kommer att finnas tillgängligt på Athena. Den statistiska grunden ni får i föreläsningar och ni ska sedan omsätta detta i en datalabb. Ni kommer att få arbeta i era grupper och efter uppgifter som ni får på plats. Målet är att ni ska ladda upp en labbrapport innan ni går hem. Detta tillfälle räknas som ett obligatoriskt moment och bygger på din aktiva medverkan. Ersättningsuppgiften för frånvaro innebär att du får göra datalabben själv utan handledning, så vi rekommenderar starkt att du är närvarande. I datalabben arbetar ni i *samma* arbetsgrupp som ni genomför Gruppuppgiften i.

Den som vill kan också under datalabbet använda statistikprogram för att göra statistiska beräkningar. Om ni vill kan ni ladda ned statistikprogrammet SPSS på en bärbar dator, installera det och kontrollera att det fungerar i god tid innan ni kommer till datalabben. Ni kan också använda er av programmet Excel för att bearbeta data.

För nedladdning av SPSS följ anvisningar som du hittar på denna länk, programmet är gratis för er studenter: <http://www.su.se/utbildning/studentervice/it-f%C3%B6r-studenter/licenser-och-program/spss-1.157567>

Uppstår tekniska problem, kontakta Helpdesk: <https://zero.comaround.com/sv-se/>

Examinationer

1. Gruppexamination (bedöms U eller G)
2. Individuell examination i form av en salstentamen (se TimeEdit, sök på kurskoden PEG100).

1. Gruppexaminationen – Gruppuppgift (3hp)

Instruktioner för gruppexaminationen finns på Athena. Gruppexaminationens olika moment genomförs löpande under kursen och arbetsprocessen stäms av vid workshops, seminarier och en obligatorisk datalabb. För att få godkänt på gruppexaminationen krävs aktivt deltagande och genomförd datalabb. Vid ofrånkomlig frånvaro (ex. sjukdom eller vård av barn), ska frånvaro anmälas till ansvarig lärare innan ditt datalabb startar. Läraren avgör därefter vilken ersättningsuppgift som ges och vad denna innefattar.

Inlämning: En av gruppens medlemmar ska ladda upp gruppuppgiften i Word-format på Athena, senast den 4 december före kl. 24.00. Allt utom bilaga 3 ska vara i ett och samma dokument. Skriv alla namn på deltagare som varit aktiva, samt ert gruppnamn i titel på dokument, inne i dokumentet samt i textrutan när ni lämnar in uppgiften.

Betygskriterier Gruppuppgift

På gruppexaminationen ges betygen Godkänd eller Underkänd. Vid smärre brister ges betyget Fx och gruppexaminationen kan kompletteras, enligt givna instruktioner inom sju arbetsdagar. Om inte kompletteringen lämnas in inom detta tidsspänn kvarstår betyget Fx och ni är hänvisad till nästa omexaminationstillfälle dvs. nästa gång den ordinarie kursen går. Den som inte aktivt deltar i gruppexaminationen kan inte tillgodoräkna sig momentet utan måste göra gruppuppgiften individuellt.

Undersökningsplanen ska innehålla information som efterfrågas under varje rubrik enligt beskrivningen i pdf-dokumentet "Undersökningsplan för enkätundersökning". Saknas relevant information får gruppen komplettera. Läs därför detta dokument noggrant!

För godkänt betyg krävs att de allra flesta av de följande kriterierna är uppfyllda:

Studenterna visar på ett självständigt sätt skillnaden mellan vetenskaplig och vardaglig kunskap. Refererar på ett tydligt och korrekt sätt till kurslitteraturen.

Studenterna redogör på ett tydligt, självständigt och strukturerat sätt för grundläggande vetenskapsteoretiska och forskningsetiska förhållningssätt samt för begrepp som används i kvantitativ forskningsansats.

Studenterna problematiserar insiktsfullt hur det valda forskningsproblemet är relevant och pedagogiskt intressant

Studenterna har formulerat ett klart syfte och lämpliga frågeställningar som tydligt beskriver ett fenomen som ska studeras, vilka som ingår i studien samt i vilket sammanhang detta ska studeras samt uppvisar kunskap om vilken typ av design de använder och vad detta innebär

Studenterna redogör mycket tydligt för populationen samt för sitt urval, hur det valts ut samt vad urvalet kallas samt vad det innebär för generaliserbarheten

Studenterna urskiljer och redogör självständigt och strukturerat för olika steg i den kvantitativa forskningsprocessen på ett sätt som gör det tydligt hur dessa steg relaterar till varandra

Studenterna redogör för och uppvisar en förståelse för de specifika kvalitetskraven som är förknippad med validitet och reliabilitet inom kvantitativ design

Studenterna har konstruerat en strukturerad enkät som är på ett tydligt sätt kopplad till teori och/eller tidigare forskning inom området genom en tydlig operationalisering av fenomenet samt relevanta oberoende variabler

Studenterna resonerar självständigt och kritiskt om vilken kunskap som är möjlig att erhålla med den kvantitativa forskningsansatsen samt utifrån deras egen undersökningsplan

Arbetet i sin helhet följer de angivna riktlinjerna för vetenskapligt skrivande: akribi, skrivmallshantering och omfång samt språkhantering för samhällsvetenskaplig forskning.

Följande ger underkänt betyg

Studenterna använder i stor utsträckning referenser till vardaglig kunskap, tyckanden utan klar referens till kurslitteratur. Vissa argument och fakta saknar kurslitteraturreferenser.

Studenterna redogör otillräckligt för grundläggande vetenskapsteoretiska och forskningsetiska förhållningssätt samt för begrepp som används i kvantitativ forskningsansats

Studenterna brister i sin problematisering hur det valda forskningsproblemet är relevant och pedagogiskt intressant för en viss målgrupp

Studenterna har formulerat ett oklart, eller mångtydigt syfte och/eller olämpliga frågeställningar. Det finns otillräckligt information om vad som ska studeras, vilka som ingår i studien, hur de valts ut samt i vilket sammanhang detta ska studeras samt uppvisar kunskap om vilken typ av design de använder och vad detta innebär

Studenterna redogör bristfälligt för populationen samt för sitt urval, hur det valts ut samt vad urvalet kallas samt vad det innebär för generaliserbarheten

Studenterna förklarar bristfälligt eller inte alls för den kvantitativa forskningsprocessens olika steg. Läsaren kan svårt följa hur syfte, frågeställningar, urval och datainsamling hänger ihop

Studenterna redogör otillräckligt för specifika kvalitetskrav som är förknippad med validitet och reliabilitet inom kvantitativ design

Studenterna har konstruerat en enkät men brister i sin redogörelse för hur den är kopplad till teori/tidigare forskning inom området och saknar en tydlig operationalisering av fenomenet samt relevanta oberoende variabler

Studenterna förklarar bristfälligt eller inte alls vilken kunskap som är möjlig att erhålla med den kvantitativa forskningsansatsen samt utifrån deras egen undersökningsplan

Arbetet har brister i något av följande: akribi, skrivmallshantering och omfång samt språkhantering för samhällsvetenskaplig forskning.

2. Individuell examination (4,5hp)

Den individuella examinationen är en salstentamen som genomförs **den 2 december kl. 9.00-13.00**, se information på Athena. Du som har intyg från Studentstöd, kan du få extra tid för att genomföra tentamen - men du måste kontakta **studievägledare på IDP** om detta.

Betygskriterier tentamen

På den individuella tentamen ges betygen A – F. Stockholms universitet använder en sjugradig betygsskala. A är det högsta godkända betyget och E är det lägsta. Underkänt betyg är F och innebär omtentamen.

För betyg E krävs följande: I texten redogörs för och diskuteras vetenskapsteoretiska begrepp och ansatser samt redogörs för metoder och utgångspunkter i olika kunskapsintressen, på ett *grundläggande sätt* och grundat i kurslitteraturen.

För betyg D krävs följande: Texten håller högre kvalitet än vad som krävs för E, men når inte upp till vad som krävs för C.

För betyg C krävs följande: Texten redogör *tydligt* för grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp samt diskuterar *insiktsfullt* metoder och utgångspunkter i olika kunskapsintressen med utgångspunkt i det problem som presenteras i uppgiften. Texten är *inhållsrik* och anknyter till *stora delar* av den anvisade kurslitteraturen.

För betyg B krävs följande: Texten håller högre kvalitet än vad som krävs för C, men når inte upp till vad som krävs för A.

För betyg A krävs följande: Texten redogör med *stor säkerhet och tydlighet* för grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp samt diskuterar insiktsfullt och nyanserat metoder och utgångspunkter i olika kunskapsintressen. Texten är *väl disponerad* och präglas genomgående av mycket tydliga, innehållsrika och nyanserade resonemang om det problem som presenteras i uppgiften. Texten anknyter till stora delar av den anvisade kurslitteraturen på ett tillfredställande sätt präglas av ett *självständigt förhållande* till kurslitteraturen.

Underkänt betyg F: Examinationsuppgiften motsvarar inte kriterierna för godkänt betyg E, och en ny tentamen måste göras vid ett nytt provtillfälle.

Plagiat

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referens-uppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange

varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempel-vis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studie-kamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningsätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor och disciplinnämnden.

Kursvärdering

Kursen utvärderas dels muntligt dels genom en digital enkät vid kursens slut. Länk till kursvärderingen läggs antingen ut på Athena eller skickas på mejl till samtliga registrerade studenter.

Lycka till! Anneli, Susanne och Ulf